

és középkori településekre utaló leleteket is gyűjtöttek.²¹ Az objektumokat nem bontottuk ki.

CSENGERI PIROSKA

337. Mályi, Öreg-hegy

(KÖH 16036)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Pa

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, valamint a Miskolci Egyetem Őstörténeti és Régészeti Tanszéke 2009. július 6-án régészeti helyszíni szemlét végzett a téglagyári agyagbánya területén. A tulajdonos az agyagbánya 059/2 hrsz. területének már letermelt és rekultivált részét a továbbiakban hulladéklerakóként kívánta hasznosítani; valamint írásbeli állásfoglalást kért a bányaművelésből végleg kivonásra kerülő, 1637/2 hrsz. területről, melyen az Öreg-hegy néven regisztrált középső őskőkori régészeti lelőhely található.

A helyszíni szemlén megállapítottuk, hogy a 059/2 hrsz. terület lehatárolt részének hulladéklerakóként való hasznosítása örökségvédelmi oldalról nem ütközik akadályba. A paleolit régészeti lelőhely, a bányaművelés érintett területen való megszűnése ellenére, veszélyeztetett. A korábbi agyagbányászattal összefüggő földmunkák során kialakított legfelső rézsűk közvetlenül metszik el a lelőhely rétegeit és meredek lejtésük miatt intenzív természetes eróziót tesznek lehetővé. Ezt igazolja a szemle alatt talált 1 db középső paleolit korú kőeszköz (törött bifaciális levélkaparó) és 10 db gyártási hulladék (szilánkok) is.

A lelőhely védettségét az intenzív erózió és a rézsűből történő felszíni, engedély nélküli leletgyűjtés ellen rövid időn belül biztosítani kell. Ennek egyik lehetséges módja pl. a kisebb lejtésű, gyepesített rézsű kialakítása, melyhez szükség szerint a veszélyeztetett lelőhelyrészén régészeti feltárást kell végezni. A lelőhely horizontális kiterjedése az eddigi kutatások alapján sem ismert pontosan, azonban nagy valószínűséggel a 1632–1640 helyrajzi számokat érinti.

SZOLYÁK PÉTER – JENEI ANITA – RINGER ÁRPÁD

338. Máriapócs, Kossuth tér, kegytemplom

(KÖH 35601)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) N, Kö

2009 tavaszán megkezdődtek a máriapócsi görög katolikus templom felújítási munkálatai. Ennek során lehetőségünk nyílt a templombelső (részleges) kutatására, melynek elsődleges célja az 1731–1756 között épült barokk templom helyén álló fatemplom esetleges maradványainak megtalálása volt.

A kutatás eredményeit a következőképpen összegezhethetjük. A templom alatt, valószínűleg az egész területén,

egy 13. sz. végi–14. sz. eleji, erősen kormos, hamus viszonylag vastag planírozási réteg van, mely különösen a templom K-i felében jelentkezett markánsan. Ezen egy vastag, laza újkori kerámiával, a Ny-i oldalon sok szórvány embercsonttal kevert feltöltési réteg húzódik. A templom K-i felében egy 20–25 cm vastag, agyagos réteg került elő az említett rétegen, melyben néhány helyen korhadó cölöpök voltak. Elképzelhető, hogy esetleg ez a réteg tartozott az egykori fatemplomhoz, ezt azonban nem lehet teljes mértékben bizonyítani. A templombelsőben – a szórvány embercsontokon kívül – rengeteg sírt, sírbeásást találtunk, többek között a hajó Ny-i végében egy boltíves, téglafalazásos sírt is. A hajó belsejében előkerült egy boltív is. Ez megkutatva kiderült, hogy ez egy régi bejárat a templomból az altemplomba, amelyet a későbbiek folyamán beboltoztak, és az altemplom felől elfalaztak.

A legnagyobb meglepetést azonban az okozta, hogy az altemplom felszedett padozata alatt – közel 3 m mélyen a jelenlegi járószinttől – egy 5. századi, magányos, kirabolt női sír került elő. Mellékletei közül kiemelkedik a két lévai típusú fibulája, valamint egy poliéderes(?) végződésű fülbevaló.

Az ősz folyamán lehetőség nyílt a templomot és a kolostort összekötő folyosó területén is egy rövid kutatásra. Ennek apropóját az adta, hogy a csatornázási munkák során „lépcsőfokokat” találtak az egyik boltív alatt. A területen kiásott szondában valóban találtunk három, lépcsőfokra emlékeztető, több kötömbből álló jelenséget, de funkciójukat, ill. korukat nem sikerült pontosabban meghatározni. Sikerült azonban megfigyelni az eredeti lábazatot, melynek alja jó fél méterrel van a mostani járószint alatt. Itt egy letaposott, építési törmelékes járószintből egy érme – egy 1885-ös(!) 1 krajcáros is előkerült. Ez utóbbi alapján a terület szintjének jelentős megemelése csak valamikor a 19. sz. végén következett be.

JAKAB ATTILA

339. Mátételke határa

(Bács-Kiskun megye) V, Sza

2009. szeptember 2–4. között az 55. sz. főút Tataháza–Csávoly szakaszán burkolatmegerősítés és kerékpárút építése kapcsán, örökségvédelmi hatástanulmány készítése céljából végeztünk terepbejárást. A tervezett beruházás a főút 71+776–84+475 km-szevény közötti – már meglévő – szakaszát, ill. annak közvetlen környezetét érintette. A munka folyamán külterületeken az út mindkét oldalát 50–50 m szélességben vizsgáltuk, összességében a szakaszoknak kb. 37–38%-a bizonyult hatékony terepi vizsgálatra alkalmasnak.

Mátételke közigazgatási területén ismert lelőhelyet nem érintettünk, de 4 új lelőhelyet azonosítottunk: *Farkas-tanyák I.*; *Farkas-tanyák II.*; *Cserepesi-dűlő*, *Kósa M.-tanya* (KÖH 74819, 74821, 74823). A szarmata leletanyag felszíni telepnyomra utalt.

21 HOM Rég. Ad. 3567-04.